

Urszula Ruszkowska-Kogucik, Irena Kutyłowska

Uhrusk, gm. Wola Uhruska, woj.
chełmskie, st. 11/50

Informator Archeologiczny : badania 22, 140

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

o średnicy wewnętrznej 7 cm. Nie uzyskano danych, które pozwoliłyby na datowanie budowy i użytkowania rurociągu. Wstępnie i nie obowiązująco można odnieść go do czasów pomiędzy XV a XVIII w.

Nadzory będą kontynuowane.

Trzemeszno, woj. bydgoskie, st. 1 - patrz wczesne średniowiecze.

**Uhrusk, gm. Woła Uhruska,
woj. chełmskie,
st. 11/50**

**Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Chełmie**

Badania prowadziła mgr Urszula Ruszkowska-Kogucik, konsultant dr Irena Kutylowska. Finansował WKZ w Chełmie. Pierwszy sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna oraz cmentarz przykościelny późnośredniowieczny i nowożytny.

W Uhrusku, przy cerkwi prawosławnej, w publikacjach lokalizowane jest dotychczas zwyczajowo grodzisko wczesnośredniowieczne datowane na XII-XIII w., identyfikowane z grodem Romanowiczów.

Badania AZP wykazały w sąsiedztwie tej cerkwi występowanie na powierzchni materiałów pradziejowych i wczesnośredniowiecznych. Niewielkie wyniesienie przy cerkwi uznano za nasyp kurhanu, który wg informacji miejscowych ludzi wykorzystywano też podczas nabożeństw na wolnym powietrzu.

Na stanowisku (AZP, st. 11/50) w miejscowości Uhrusk założono dwa wykopy badawcze. Jeden z nich na stoku południowym o wymiarach 21 x 2 m przecinał całe obecne wyniesienie od jego kulminacji do podnóża, drugi, mniejszy o wymiarach 5 x 1 m założono w celach kontrolnych na zboczu wschodnim.

Poczyniono w nich poniższe obserwacje:

1. Całec w postaci marglu kredowego bez zachowanej partii humusu pierwotnego wykazywał niewielki spadek w kierunku południowym i wschodnim. Różnica wysokości wynosiła 1,5 m na odcinku długości 21 m.

2. Powyżej zachowała się fragmentaryczna warstwa osadnicza z nielicznym materiałem ceramicznym pradziejowym (kultury łużyckiej) i wczesnośredniowiecznym datowanym od VI/VII wieku do poł. XIII w.

3. Warstwę tą niszczyły groby wielopozłomowe cmentarza szkieletowego. Znalezione przy szkieletach monety datują cmentarz od poł. XV w. do poł. XVII w. Pozłomy występowania pozwalają domyślać się, że cmentarz użytkowano również później - być może i w XIX w.

4. W partii szczytowej wyniesienia zachowały się relikty spalonej w końcu XVI w. zabudowy mieszkalnej. Ponieważ w sąsiedztwie tej zabudowy znajdowały się groby już z końca XV w. można tylko wnioskować, że mamy do czynienia z cmentarzem przykościelnym i plebanią. Rzeczony kurhan okazał się współczesnym nasypem.

Źródła archiwalne informują, że stała tu cerkiew unicka przed obecną świątynią prawosławną wzniesioną w 1849 r. Z pozyskanych materiałów archeologicznych wynika, iż unicki przejęli starszą świątynię najpóźniej prawosławną, której początki datuje cmentarz na poł. XV w.

Na stanowisku nie uzyskano materiałów, które potwierdziłyby w tym miejscu lokalizowane w literaturze przedmiotu grodzisko wczesnośredniowieczne. Jak wynika z topografii stanowiska jest to niewysokie wyniesienie - językowiwa wcięta krawędź zachodniej terasy nadzalewowej Bugu. Natomiast obecna forma kopcowata stanowiska powstała w wyniku niwelowania terenu w sąsiedztwie starego cmentarza, pod cerkiew prawosławną w XIX w., i szkoły podstawowej wystawionej w czasach współczesnych.

Badania AZP nie zlokalizowały grodziska wczesnośredniowiecznego na żadnym innym stanowisku po tej stronie Bugu. Prawdopodobnie istniało ono na drugim brzegu Bugu, na terenie ZSRK.

Materiały są przechowywane w Muzeum okręgowym w Chełmie.

Uhrusk, gm. Woła Uhruska, woj. chełmskie, st. 13/52 - patrz okres nowożytny.

**Wąchock,
woj. kieleckie**

Wojewódzki Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski w Kielcach

Badania prowadzili dr Leszek Wojda i mgr L. Wiewióra. Finansował WOA-K w Kielcach. Kościół p.w. NMP i św. Floriana XIII-XX w.

Badania miały charakter prac ratowniczych i prowadzono je w związku z robotami instalacyjnymi c.o. Wykop usytuowany był na osi N-S w nawie południowej - od wejścia do nawy wiodącego na krążanki - i posiadał wymiary 2,2 x 1 m (część "A"). Partia "B" wykopu znajdowała się w nawie głównej i miała wymiary 5,3 x 2 m.